

GUY DE MAUPASSANT

Μαροκά
τολμηρά διηγήματα

Μετάφραση
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΚΙΝΟΣΑΤΗΣ

Collection Institut français de Grèce

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΑΘΗΝΑ 2017

ΝΕΦΕΛΗ / ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Τίτλος πρωτοτύπου: *LE VERROU et autres contes grivois*
1882 (revue Gil Blas), 1884 (Paul Ollendorf)

Σύμβουλος έκδοσης: Αλέξης Πφάου

Collection

INSTITUT
FRANÇAIS

GRÈCE

Η έκδοση αυτού του βιβλίου έγινε με την υποστήριξη
της Υπηρεσίας Συνεργασίας και Μορφωτικής Δράσης της
Γαλλικής Πρεσβείας στην Ελλάδα.

*La publication de cet ouvrage été soutenue par le service de
coopération et d'action culturelle de l'Ambassade de France
en Grèce.*

1η έκδοση, Δεκέμβριος 2017

ISBN: 978-960-504-209-7

Πίνακας εξωφύλλου: Renoir, *Madame Henriot*
Μακέτα εξωφύλλου και σχεδιασμός βιβλίου: Π. Δουβίτσας

Για την ελληνική γλώσσα:

© Εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ και Δημήτρης Γκινοσάτης

Ασκληπιού 6, Αθήνα 106 80

τηλ.: 210 3639962 – fax: 210 3623093

e-mail: info@nnet.gr

www.nnet.gr

ΟΙ ΤΑΦΟΠΛΑΚΕΣ (1891)

Οι πέντε φίλοι μόλις είχαν ολοκληρώσει το δείπνο τους. Πέντε άνδρες κοσμικοί, σε ώριμη ηλικία, εύποροι, οι τρεις εκ των οποίων συζευγμένοι, οι δύο άλλοι άγαμοι. Συνήθιζαν να βρίσκονται συχνά πυκνά σε ανάμνηση των νεανικών τους χρόνων και κάθε φορά, μετά το δείπνο, έπιαναν την κουβέντα ως τις δύο τα ξημερώματα. Δεμένοι καθώς ήταν από παλιά με στενή φιλία, απολάμβαναν τη συντροφιά τους, ίσως μάλιστα να έβρισκαν αυτές τις βραδιές τις πιο ευχάριστες της ζωής τους. Περνούσαν ώρες ολόκληρες φλυαρώντας επί παντός επιστητού, για όλα εκείνα τα θέματα που απασχολούν και διασκεδάζουν τους Παριζιάνους. Οι συζητήσεις τους, όπως άλλωστε συνηθίζεται σε τέτοιες κοσμικές συγκεντρώσεις, δεν ήταν παρά ένα είδος αναμασήματος των όσων είχαν αναγνώσει στις πρωινές εφημερίδες.

Από τους πιο εύθυμους της συντροφιάς ήταν ο Ζοζέφ ντε Μπαρντόν, εργένης, ο οποίος ρουφούσε την παρισινή ζωή ως το μεδούλι. Δεν επρόκειτο, βεβαίως, για κάποιον ακόλαστο ή φαύλο χαρακτήρα αλλά για έναν ιδιόρρυθμο, εύχαρι τύπο, νέο ακόμη - μιας που δεν ήταν ούτε καν σαράντα-, έναν άνθρωπο κοσμικό, με την ευρύτερη και πιο θετική έννοια της λέξης, προικισμένο με πολύ αλλά επιφανειακό

πνεύμα, με πλούσιες γνώσεις, δίχως ωστόσο ουσιαστική καλλιέργεια, εύστροφο αλλά όχι διεισδυτικό, ο οποίος, αντλώντας από τις περιπέτειές του, από όλα όσα είχε δει, ζήσει και συναντήσει, σκάρωνε διασκεδαστικές ιστορίες μυθιστορηματικού χαρακτήρα, με κωμικό και συνάμα φιλοσοφικό περιεχόμενο, ενώ οι πνευματώδεις παρατηρήσεις του του είχαν προσδώσει στην πόλη τη φήμη ευφυούς ανθρώπου.

Ήταν η ψυχή του δείπνου, εκείνος που κάθε φορά είχε να διηγηθεί και μια διαφορετική ιστορία, την οποία όλοι ανυπομονούσαν να ακούσουν. Και δε χρειάζονταν παρακάλια για να το κάνει.

Με τους αγκώνες ακουμπισμένους στο τραπέζι, καπνίζοντας, με ένα μισογεμάτο ποτήρι φίνας σαμπάνιας μπροστά από το πιάτο του, με τις αισθήσεις του μουδιασμένες μέσα σε πυκνά σύννεφα καπνού, αρωματισμένου από τον αχνιστό καφέ, έμοιαζε να βρίσκεται απολύτως στα νερά του, με τον ίδιο τρόπο που ορισμένα όντα αισθάνονται απολύτως στο στοιχείο τους όταν βρίσκονται στον ζωτικό τους χώρο: όπως ένας θρήσκος σε ένα ξωκλήσι ή όπως το ψάρι μες στη γυάλα του.

Αφού τράβηξε δύο ρουφηξιές καπνού, είπε:

«Πριν λίγο καιρό μου συνέβη μία πολύ παράξενη ιστορία».

«Είμαστε όλο αυτιά!» απάντησαν οι παρευρισκόμενοι, σχεδόν με μια φωνή.

Και τότε εκείνος ξεκίνησε την αφήγησή του.

Μετά χαράς. Γνωρίζετε ότι αρέσκομαι να τριγυρνώ στο Παρίσι με το ίδιο πάθος που οι συλλέκτες μικροαντικειμένων τριγυρνούν στις βιτρίνες των καταστημάτων. Με τη διαφορά ότι εγώ προτιμώ να παρατηρώ τους ανθρώπους, οτιδήποτε συναντώ στο διάβα μου και οτιδήποτε συμβαίνει.

Ένα απόγευμα, λοιπόν, με υπέροχο καιρό, γύρω στα μέσα Σεπτεμβρίου, βγήκα έξω μη γνωρίζοντας πού ακριβώς πηγαίνω, με μια αόριστη επιθυμία για μια σύντομη επίσκεψη σε κάποια χαριτωμένη γυναίκα. Ήταν μία από εκείνες τις στιγμές όπου κανείς ανατρέχει στη νοερή πινακοθήκη του μυαλού του, συγκρίνει τις επιλογές του, σταθμίζει το ενδιαφέρον που του εμπνέει η καθεμιά τους, τη γοητεία που του ασκεί, και τελικά αποφασίζει ανάλογα με τις επιρροές της ημέρας. Ενίοτε, όμως, όταν ο ήλιος είναι τόσο λαμπερός και ο αέρας τόσο γλυκός, σου φεύγει κάθε επιθυμία για επισκέψεις.

Κι εκείνο το απόγευμα ήταν μια από αυτές τις φορές. Άναψα το πούρο μου και συνέχισα να τριγυρνώ άσκοπα κατά μήκος του βουλεβάρτου. Έξαφνα, μου πέρασε από το μυαλό η ιδέα να περπατήσω μέχρι το κοιμητήριο της Μονμάρτρης και να μπω μέσα.

Μου αρέσουν πολύ τα κοιμητήρια. Με γαληνεύουν και με μελαγχολούν, είναι μια αίσθηση που την έχω ανάγκη. Κι έπειτα υπάρχουν τόσοι καλοί φίλοι εκεί μέσα, άνθρωποι τους οποίους δεν επισκέπτεται πλέον κανείς. Εγώ όμως εξακολουθώ να πηγαίνω από καιρού εις καιρόν.

Εκεί, σε αυτό το κοιμητήριο, κείτεται θαμμένο ένα αλλοτινό μου ειδύλλιο, μια παλιά αγαπημένη που έκανε την καρδιά μου να ραγίσει, μια ευαίσθητη, γοητευτική, μικροκαμωμένη γυναίκα, που η ανάμνησή της μου γεννά την ίδια στιγμή πόνο και τύψεις... πάσης φύσεως τύψεις. Έτσι, λοιπόν, πηγαίνω και ρεμβάζω πλάι στο μνήμα της.

Τα κοιμητήρια όμως μου αρέσουν και για έναν άλλο λόγο: επειδή μοιάζουν με αποτρόπαιες, αγανείς, πυκνοκατοικημένες πολιτείες. Αναλογιστείτε πόσοι νεκροί βρίσκονται θαμμένοι μέσα σε αυτόν τον μικρό χώρο, αναλογιστείτε όλες εκείνες τις γενιές Παριζιάνων που ενοικούν εκεί για πάντα, αληθινοί τρωγλοδύτες, έγκλειστοι στα ασφυκτικά τους φέρετρα, μες στους μικρούς τους λάκκους –καλυμμένους με μια πέτρα ή στολισμένους με έναν σταυρό–, την ίδια στιγμή μάλιστα που οι ζωντανοί καταλαμβάνουν τόσο χώρο και κάνουν τόσο θόρυβο – οι ανόητοι!

Επιπλέον, στα κοιμητήρια υπάρχουν μνημεία σχεδόν εξίσου ενδιαφέροντα όσο κι εκείνα που συναντά κανείς στα μουσεία. Οφείλω να ομολογήσω, χωρίς ωστόσο να προβαίνω σε κάποιου είδους σύγκριση, πως το επιτύμβιο άγαλμα σε ξαπλωτή στάση που κοσμεί τον τάφο του Ευγένιου Καβενιάκ μου θύμισε εκείνο το αριστούργημα που φιλοτέχνησε ο Ζαν Γκουζόν: το άγαλμα του Λουί ντε Μπρεζέ, που αναπαύεται στο υπόγειο παρεκκλήσιο του καθεδρικού ναού της Ρουέν. Από εκεί έχει προέλθει, κύριοι, σύνολη η λεγόμενη μοντέρνα και ρεαλιστική τέχνη. Το άγαλμα αυτού του νεκρού άνδρα, του Λουί ντε

Μιρζέ, με την άψυχη μαρμάρινη σάρκα του συσπασμένη από την αγωνία του θανάτου, μοιάζει περισσότερο αληθινό, περισσότερο τρομερό απ' όλα τα ταλαιπωρημένα κουφάρια που θρηνούμε πάνω από τους τάφους.

Στο κοιμητήριο της Μονμάρτρης, όμως, μπορεί ακόμη κανείς να θαυμάσει το μεγαλειώδες μνημείο του Μποντέν, καθώς κι εκείνο του Γκοτιέ και του Μιρζέ όπου τις προάλλες είδα αφημένο πάνω του ένα λιτό στεφάνι από κίτρινους αθανάτους – ποιος άραγε να το απόθεσε εκεί; Μήπως κάποια πρώην πεταλούδα της νύχτας, η οποία, τώρα στα γεράματά της, εργάζεται ως θυρωρός κάπου εκεί γύρω; Πρόκειται για ένα χαριτωμένο μικρό άγαλμα φιλοτεχνημένο από τον Μιγιέ, το οποίο έχει αφεθεί στο έλεος της βρομιάς και της εγκατάλειψης. Ω Μιρζέ, ραψωδέ της νιότης!

Να με, λοιπόν, στην είσοδο του κοιμητηρίου και ξαφνικά νιώθω να με τυλίγει ένας μανδύας θλίψης – όχι ακριβώς ψυχικό άλγος, αλλά εκείνη η ελαφριά θλίψη που κάνει κάποιον ζωντανό που χαίρει άκρας υγείας να σκεφτεί: Αυτό το μέρος δεν έχει καθόλου πλάκα... Ευτυχώς που η δική μου ώρα δεν έχει φτάσει ακόμα.

Η αίσθηση του φθινοπώρου, της υγρασίας και της σήψης των νεκρών φύλλων, σε συνδυασμό με τον εξασθενημένο, αποκαμωμένο, αναιμικό ήλιο, επιδεινώνει, προσδίδοντάς του ταυτόχρονα ποιητική υφή, το αίσθημα της μοναξιάς και του αναπόδραστου τέλους που πλανιόταν πάνω από αυτόν εδώ τον τόπο θανάτου.

Περπατούσα με βήμα αργό, ακολουθώντας τα μονοπάτια ανάμεσα στους τάφους, εκεί όπου οι γείτονες δεν επισκέπτονται ο ένας τον άλλο, δεν κοιμούνται πια μαζί και δεν αγοράζουν εφημερίδες. Βάλθηκα να διαβάζω τα επιτάφια επιγράμματα – ειλικρινώς, δεν υπάρχει πιο διασκεδαστικό πράγμα στον κόσμο! Ποτέ ο Λαμπίς ή ο Μειγιάκ δε με έκαναν να γελάσω τόσο όσο οι κωμικές επιγραφές πάνω στις ταφόπλακες. Αλήθεια, πόσο πολύ ανώτερες από τα βιβλία του Πολ ντε Κοκ είναι αυτές οι μαρμάρινες πλάκες και αυτοί οι σταυροί όπου οι συγγενείς των θανόντων έχουν αποτυπώσει τον σπαραγμό τους, τις ευχές τους προς τους μακαρίτες να είναι καλά εκεί όπου είναι, καθώς και την ελπίδα τους για επανασύνδεση στον άλλο κόσμο – πόσο αστείο πράγματι!

Αυτό που λατρεύω, όμως, σε τούτο το κοιμητήριο είναι το εγκαταλελειμμένο, απόμερο, κατάφυτο με πελώριους ίταμους και κυπαρίσσια κομμάτι του, η παλαιά πτέρυγά του, που ανήκει σε εκείνους που έχουν πεθάνει εδώ και πολύ καιρό και η οποία σύντομα θα ανακαινιστεί. Τα καταπράσινα, τα θρεμμένα με ανθρώπινα κουφάρια δένδρα θα κοπούν για να ταφούν εκεί, στοιχημένοι σε σειρές κάτω από μικρές μαρμάρινες πλάκες, οι πιο πρόσφατα αποβιώσαντες.

Όταν πλέον είχα περιηγηθεί αρκετά, αισθανόμηνος ότι σε λίγο θα βαριόμουν, κατάλαβα ότι έφτασε η στιγμή που έπρεπε να τιμήσω τη μνήμη της μικρής μου φιλενάδας στην τελευταία της κατοικία. Καθώς πλησίαζα τον τάφο της ένωσα την καρδιά μου να σφίγγεται. Η δύστυχη ήταν τόσο ευγενική, τόσο αξιέ-

ραστη, η επιδερμίδα της τόσο λευκή και δροσερή... Και τώρα, αν κάποιος άνοιγε το μνήμα!

Με το σώμα γερμένο πάνω στο σιδερένιο κιγκλίδωμα, της εξομολογήθηκα φιθυριστά τον πόνο μου, τον οποίο, φυσικά, αδυνατούσε να ακούσει. Ετοιμαζόμουν να φύγω, όταν ξαφνικά είδα μια γυναίκα ντυμένη στα μαύρα να θρηνεί γονυκλινής στο διπλανό μνήμα. Το πένθιμο πέπλο της είχε τραβηχτεί ελαφρώς προς τα πίσω, αποκαλύπτοντας ένα χαριτωμένο ξανθό κεφάλι. Τα μαλλιά της, πλεγμένα σε περίτεχνες πλεξούδες σαν στεφάνι, ήταν λες και τα έλουζε ένα ροδόχρουν φως. Έμεινα να την κοιτάζω.

Σίγουρα, θα πρέπει να βρισκόταν σε βαθιά θλίψη. Είχε σκεπάσει τα μάτια με τα χέρια της και καθώς στεκόταν εκεί ακίνητη, σαν άγαλμα σε στάση περισυλλογής, παραδομένη στην οδύνη των αναμνήσεών της, φελλίζοντας πένθιμες προσευχές υπό τη βαριά σκιά των κρυμμένων κλειστών ματιών της, έμοιαζε η ίδια με νεκρή της οποίας η σκέψη είχε καταληφθεί από τη μορφή κάποιου άλλου νεκρού. Έπειτα, μια ανεπαίσθητη κίνηση της πλάτης της, όμοια με το τρεμούλιασμα της ιτιάς καθώς τη ραπίζει ο άνεμος, με έκανε να καταλάβω ότι ετοιμαζόταν να αναλυθεί σε δάκρυα. Έκλαψε στην αρχή χαμηλόφωνα, ύστερα πιο δυνατά, με τους λυγμούς να τραντάζουν τον αυχένα και τους ώμους της. Έξαφνα, ξεσκέπασε το πρόσωπό της αφήνοντας να φανερωθούν τα μάτια της, πλημμυρισμένα στα δάκρυα και σαγηνευτικά, μάτια αλλόφρονα, με τα οποία κοίταξε αγωνιωδώς γύρω της σαν να ξυπνούσε από εφιάλτη. Βλέποντάς με να την πα-

ρατηρώ, φάνηκε να καταλαμβάνεται από ντροπή, που την έκανε να βυθίσει εντελώς το πρόσωπό της μέσα στις παλάμες της. Τότε, ξέσπασε σε έντονα αναφιλητά, γέροντας αργά το κεφάλι της προς το μάρμαρο. Ακούμπησε πάνω του το μέτωπό της και όπως το πέπλο της απλώθηκε γύρω της κατέληξε να καλύψει τις λευκές γωνίες του λατρεμένου μνήματος σαν μια ύστατη πράξη πένθους. Την άκουσα να κλαψουρίζει και να αναστενάξει, έπειτα έγειρε υπό το βάρος του σώματός της στο έδαφος και με το μάγουλό της ακουμπισμένο πάνω στη μαρμαρίνη πλάκα έμεινε ακίνητη, ημιλιπόθυμη.

Όρμησα ευθύς προς το μέρος της, της έκανα μαλάξεις στα χέρια, φύσηξα στα βλέφαρά της ενόσω το βλέμμα μου περιδιάβαινε την απέριττη επιτάφια επιγραφή: «Ενθάδε κείται ο Λουί-Τεοντόρ Καρέλ, αξιωματικός του πολεμικού ναυτικού, που σκοτώθηκε από τον εχθρό στο Τονκίνο της Γαλλικής Ινδοκίνας. Προσευχηθείτε για εκείνον».

Είχε χάσει τη ζωή του πριν από μερικούς μήνες. Δάκρυα ύγραναν τα μάτια μου καθώς ενέτεινα τις προσπάθειές μου να τη συνεφέρω. Όσπου τα κατάφερα. Θα πρέπει να 'δειχνα ιδιαίτερα συγκινημένος – εδώ θα πρέπει να προσθέσω ότι δεν έχω καθόλου άσχημο παρουσιαστικό και ότι δεν είμαι καν σαράντα. Από την πρώτη κιόλας ματιά που μου έριξε κατάλαβα ότι θα ήταν ευγενική και ευγνώμων απέναντί μου. Δεν έσφαλα. Και τότε, εν μέσω κι άλλων δακρύων, μου διηγήθηκε την ιστορία της ασθμαίνοντας, με πολλές παύσεις μου μίλησε για τον θάνατο του αξιωματικού στον πόλεμο του κόλπου του Τονκί-

νου έναν μόλις χρόνο μετά τον γάμο τους, μου εκμυστηρεύτηκε ότι τον είχε παντρευτεί από έρωτα και ότι, ορφανή καθώς ήταν από πατέρα και μητέρα, δε διέθετε αξιόλογη προίκα.

Την παρηγόρησα, τη βοήθησα να σηκωθεί και να σταθεί στα πόδια της κι έπειτα της είπα:

«Ελάτε. Μη μείνετε εδώ».

«Δεν μπορώ να περπατήσω», απάντησε εκείνη με ξέψυχη φωνή.

«Θα σας κρατήσω εγώ».

«Σας ευχαριστώ, κύριε, είστε πολύ καλός. Ήρθατε κι εσείς για να θρηνησετε κάποιον;»

«Μάλιστα, κυρία».

«Κάποια;»

«Μάλιστα, κυρία».

«Τη σύζυγό σας;»

«Μια φίλη».

«Ω ναι, είναι πράγματι δυνατόν να αγαπά κανείς μια φίλη όσο αγαπά τη σύζυγό του. Το πάθος δε γνωρίζει όρια και κανόνες».

«Μάλιστα, κυρία».

Και έτσι, με την πενθούσα γερμένη στο μπράτσο μου, ξεκινήσαμε να διασχίζουμε τα μονοπάτια του κοιμητηρίου προς την έξοδο. Όταν πια βγήκαμε έξω, ψέλλισε ασθενικά:

«Δε νιώθω καθόλου καλά».

«Θα θέλατε να πάμε κάπου να πιούμε κάτι;»

«Μάλιστα, κύριε».

Διέκρινα στο βάθος ένα εστιατόριο, από εκείνα όπου πηγαίνουν οι συγγενείς και οι φίλοι των απο-

θανόντων για να πιουν ένα ποτήρι στη μνήμη τους μετά τη νεκρώσιμη ακολουθία. Μπήκαμε μέσα. Την έβαλα να πει ένα φλιτζάνι ζεστό τσάι. Φάνηκε να ξαναζωντανεύει κάπως. Ένα αμυδρό χαμόγελο ζωγραφίστηκε στα χείλη της. Άρχισε να μιλά για τον εαυτό της. Είναι τόσο μα τόσο θλιβερό να είναι κανείς ολομόναχος στη ζωή, μέρα νύχτα βυθισμένος στη μοναξιά του, να μην έχει πια κανέναν στον οποίο να μπορεί να προσφέρει αγάπη, στοργή κι εμπιστοσύνη.

Τα λόγια της μαρτυρούσαν ειλικρίνεια και ευγένεια. Με συγκίνησαν, μπορώ να πω. Ήταν πολύ νέα, γύρω στα είκοσι. Της έκανα κομπλιμέντα, τα οποία και δέχτηκε ευχάριστα. Καθώς η ώρα περνούσε, της πρότεινα να τη συνοδεύσω στην οικία της. Έγνεψε καταφατικά. Λίγο αργότερα, βρεθήκαμε καθισμένοι μέσα στο στενό κουβούκλιο μιας άμαξας, τόσο κοντά ο ένας στον άλλο που οι ώμοι μας αγγίζονταν. Η θερμότητα που ανέδιδαν τα σώματά μας έρεε μέσα από τα ρούχα μας και πότιζε την ατμόσφαιρα, φέρνοντάς με στην πιο άβολη θέση που μπορεί να βρεθεί ποτέ ένας άνδρας.

Μόλις η άμαξα σταμάτησε έξω από το σπίτι της, ψιθύρισε: «Νιώθω ανήμπορη να ανέβω μόνη τις σκάλες μέχρι τον τέταρτο όροφο. Υπήρξατε τόσο καλός απέναντί μου. Θα μου επιτρέψετε να πιαστώ από το μπράτσο σας μέχρι την πόρτα του διαμερίσματός μου;».

Δέχθηκα δίχως δεύτερη κουβέντα. Ανέβηκε τις σκάλες αργά, βαριανασαίνοντας. Έπειτα, μόλις φτάσαμε έξω από την πόρτα της, είπε: «Περάστε μέσα

για λίγο. Θα ήταν ανάρμοστο να σας αφήσω να φύγετε έτσι δίχως να σας ευχαριστήσω».

Μπήκα! Όλα μέσα εκεί ήταν ταπεινά, κάπως φτωχικά, ωστόσο με γούστο διαρρυθμισμένα.

Καθίσαμε ο ένας δίπλα στον άλλο σε έναν μικρό καναπέ. Άρχισε να μιλά και πάλι για τη μοναξιά της. Θέλησε να μου προσφέρει κάτι να πιω. Σήμανε στην υπηρέτριά της, αλλά μάταια. Δεν εμφανίστηκε ποτέ. Έξαψη με κυρίευσε στη σκέψη ότι η υπηρέτρια ίσως να ερχόταν μονάχα το πρωί, να ήταν δηλαδή, όπως λέμε, απλή παραδουλεύτρα.

Στο μεταξύ, είχε βγάλει το καπέλο της. Ήταν πραγματικά χαριτωμένη. Τα καθάρια μάτια της με κοίταζαν τόσο επίμονα, τόσο έντονα που μπήκα σε τρομερό πειρασμό, στον οποίο και ευθύς υπέκυψα. Την άρπαξα στην αγκαλιά μου και με τα χείλη μου άγγιξα τα βλέφαρά της, που ξαφνικά έκλεισαν. Άρχισα να τα φιλώ, να τα φιλώ όλο και πιο πολύ, όλο και πιο αχόρταγα, ξανά και ξανά...

Εκείνη αντιστάθηκε, σπρώχνοντάς με και επαναλαμβάνοντας: «Εμπρός... εμπρός λοιπόν...».

Με ποιον τρόπο να εννοούσε άραγε αυτή τη λέξη; Διότι, σε παρόμοια συμφραζόμενα δύναται να προσλάβει τουλάχιστον δύο σημασίες, αγανάκτησης και παρακίνησης. Για να την κάνω να σωπάσει, λοιπόν, άφησα τα βλέφαρά της και άρχισα να τη φιλάω στο στόμα, προσδίδοντας έτσι στη λέξη «εμπρός» το νόημα της αρεσκείας μου. Δεν έφερε καμία αντίσταση. Και, όταν τα βλέμματά μας διασταυρώθηκαν εκ νέου –έπειτα από αυτή την προσβολή στη

μνήμη του νεκρού αξιωματικού-, πρόσεξα ότι το πρόσωπό της είχε πάρει μια έκφραση παράδοσης, παραίτησης, αδράνειας, η οποία διέλυσε τις όποιες ανησυχίες μου.

Τότε μαλάκωσα, έγινα ευγενικός και περιποιητικός και, αφού κουβεντιάσαμε για περίπου μία ώρα, τη ρώτησα:

«Πού δειπνείτε;».

«Σε ένα μικρό εστιατόριο εδώ κοντά».

«Ολομόναχη;»

«Μα ναι, πώς αλλιώς».

«Θα θέλατε να δειπνήσετε μαζί μου;»

«Πού;»

«Σε ένα καλό εστιατόριο στο βουλευβάρτο».

Στην αρχή δίστασε, επέμεινα όμως και στο τέλος ενέδωσε, λέγοντας ως εάν να απολογείτο στον εαυτό της: «Είμαι τόσο μόνη και η πλήξη μου τόσο μεγάλη!». Έπειτα πρόσθεσε: «Πρέπει να ρίξω πάνω μου κάτι λιγότερο πένθιμο». Και χάθηκε για λίγο μέσα στην κρεβατοκάμαρά της.

Όταν έκανε και πάλι την εμφάνισή της, έδειχνε τόσο σαγηνευτική, λεπτή και φινετσάτη μέσα στην απλή τουαλέτα της σε απαλούς γκρι τόνους! Προφανώς, είχε άλλο φόρεμα για το νεκροταφείο και άλλο για την πόλη. Το δείπνο κύλησε σε εγκάρδιο κλίμα. Ήπια σαμπάνια, ζωήρεψε, ευθύμησε κι έπειτα γυρίσαμε μαζί στο σπίτι της.

Αυτή η σχέση, η οποία έμελλε να γεννηθεί εν τω μέσω μνημάτων, διήρκησε περίπου τρεις εβδομάδες. Έρχεται όμως η στιγμή που κουράζεται κα-

νείς με τα πάντα, ιδίως όταν πρόκειται για γυναίκες. Την εγκατέλειψα προφασιζόμενος ένα επείγον ταξίδι. Έκανα την έξοδό μου επιδεικνύοντας ιδιαίτερη γενναιοδωρία απέναντί της, πράγμα για το οποίο με ευχαρίστησε πολύ. Με έβαλε να της υποσχεθώ –ακόμη και να της ορκιστώ– ότι θα πήγαινα να τη βρω αμέσως μόλις επέστρεφα. Φαινόταν να έχει συνδεθεί αληθινά μαζί μου.

Στο μεταξύ δεν έχασα τον καιρό μου. Αναζήτησα χάρδια και φιλιά σε άλλες αγκαλιές και δεν ήταν παρά πριν από έναν μήνα περίπου που μου γεννήθηκε η έντονη επιθυμία να ξαναδώ τη χαριτωμένη πενθούσα ερωμένη μου. Όχι ότι την είχα σβήσει από τη μνήμη μου όλο αυτό το διάστημα... Η ανάμνησή της εξακολουθούσε πάντα να με στοιχειώνει υπό μορφή άλυτου μυστηρίου ή ψυχολογικού αινίγματος. Σαν ένα από εκείνα τα ανεξήγητα φαινόμενα των οποίων η διαλεύκανση δε μας αφήνει σε ησυχία.

Δεν ξέρω πώς και γιατί, αλλά μια μέρα μου πέρασε από το μυαλό ότι θα μπορούσα να την ξαναβρώ στο κοιμητήριο της Μονμάρτρης. Κι έτσι πήγα εκεί.

Τριγύρισα για αρκετή ώρα στα μονοπάτια του χωρίς να συναντήσω κανέναν άλλο εκτός από τους συνήθεις επισκέπτες, όλους εκείνους, δηλαδή, που δεν έχουν ακόμη διαρρήξει ολοκληρωτικά τις σχέσεις τους με τους νεκρούς τους. Στο μνήμα του αξιωματικού που έπεσε στο Τονκίνο δεν ήταν κανείς να τον πενθεί. Δεν υπήρχαν λουλούδια ούτε στεφάνι.

Καθώς, όμως, απομακρυνόμουν κατευθυνόμενος προς μian άλλη συνοικία ετούτης της αχανούς πολι-

τείας των νεκρών, πρόσεξα ξαφνικά, στο βάθος μιας στενής λεωφόρου από σταυρούς, ένα ζευγάρι σε βαρύ πένθος να έρχεται προς το μέρος μου. Έναν άνδρα και μια γυναίκα. Οποία κατάπληξη! Καθώς πλησίαζαν την αναγνώρισα. Ήταν εκείνη!

Με είδε, κοκκίνισε και προσπερνώντας με, σε απόσταση αναπνοής, μου έκανε με το μάτι της ένα μικρό διακριτικό σινιάλο, ένα σχεδόν ανεπαίσθητο τόσο δα μικροσκοπικό σινιάλο, το όποιο ήταν σαν να μου 'λεγε: «Μη με αναγνωρίσετε!» και την ίδια στιγμή έμοιαζε επίσης να υπονοεί: «Περάστε να με δείτε, γλυκέ μου!».

Ο άνδρας που τη συνόδευε ήταν κομψός, γύρω στα πενήντα, αξιωματικός της Λεγεώνας της Τιμής, με αριστοκρατικό παράστημα και ευγενική φυσιογνωμία. Της πρόσφερε το μπράτσο του, όπως της το είχα προσφέρει κι εγώ άλλοτε, όταν αφήναμε πίσω μας το νεκροταφείο.

Συνέχισα την πορεία μου σατισμένος, αναλογιζόμενος αυτό που μόλις είχα αντικρίσει, διερωτώμενος τι είδους άνθρωπος να ήταν αυτή η μυστηριώδης κυνηγέτιδα των μνημάτων! Να ήταν άραγε ένα απλό κορίτσι; Ή μήπως μία εμπνευσμένη εταίρα που βγήκε στα νεκροταφεία προς άγραν τεθλιμμένων ανδρών, στοιχειωμένων από τον χαμό κάποιας γυναίκας, συζύγου ή ερωμένης, που ακόμη βασανίζονταν από την ανάμνηση αλλοτινών χαδιών; Να αποτελούσε, άραγε, μεμονωμένη περίπτωση; Ή μήπως υπάρχουν πολλές τέτοιες; Μήπως πρόκειται για επάγγελμα; Πεπλοφορούσες που ψαρεύουν πελάτες στα νε-

κροταφεία, όπως άλλες το κάνουν στο πεζοδρόμιο; Ή μήπως απλώς να ήταν τόσο ευφυής ώστε συνέλαβε ετούτη την αξιοθαύμαστη, βαθιά φιλοσοφική ιδέα της εκμετάλλευσης των ερωτικών αναμνήσεων οι οποίες αναβιώνουν σε αυτά τα γεμάτα θλίψη μέρη;

Και θα 'θελα να 'ξερα ποιανού τη χήρα να υποδύοταν, άραγε, εκείνη την ημέρα!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Οι ταφόπλακες	5
Οι καρφίτσες	20
Ένα ειδύλλιο	29
Η σπιτονοικοκυρά	37
Μαροκά	49
Ο σύρτης	66
Αλουμά	78